

AJALUGU/SPORT

Kuuda õpetajate seminar ja Järvamaa

ALEKSANDER METTING
Sündis Järva-Jaani kihelkonnas Keikal 1851. a., surmadaatum teadmata. Õppis Kuuda seminari VI lennus aastatel 1870 - 1873. Pärast lõpetamist oli Järva-Jaani kihelkonnas Orina vallas Keikal isa kõrval koolis teine õpetaja. 1884/85 õppeaastal juba põhiõpetaja, kuna isa oli voodihaige

JAAN MÜNTH
Sündis Järva - Jaani kihelkonnas Vöhmata vallas 13.01 1843. a., suri 6. 04. 1917. a. Tallinas. Alghariduse sai Vöhmata vallakoolis. Õppis aastatel 1870 - 1873 Kuuda seminari VI lennus. Pärast lõpetamist oli koduvallas, siis aasta Järva-Madise kihelkonnas Ageri koolis õpetaja. Seejärel pöördus koduvalla koolis 1896. aastani. Seega kogunes pedagoogilist staaži 31 aastat.

TÕNIS NEREP
Sündis Türi kihelkonnas Särevetes 12. 04. 1863. a., suri Türil 29. 07 1910. a.
Pojad: helilooja Verner Nerep (1895-1959) ja teatritegelane Ilmar Nerep. Õppis Kuuda seminari XV lennus aastatel 1883-1885. Oli õpetaja Türi kihelkonnas Särevetes vallas Täikse külas paiknenud koolis. Alates 1891 Järva- Peetri kihelkonnas Sargveres koolmeister. Korraldas koos äiga ümbruskonnas laulupidusid, oli ise segakoori juht. Asutas koos naisevanna ja äiaga Türi muusikakooli.

GUSTAV-ADOLF BACH, (eestistatud Jõelaid 1938, pseudonüüm G. Oja) Sündis 12. 03. 1865. a. Lokuta mõisas, Türi kihelkonnas, Järvamaal, suri 11.11 1942.a. Käru vallas. Maetud Kädva kalmistule. Kunstnik Aino Bachi (1901 - 1980) isa. Õppis Lokuta vallakoolis ja Türi kihelkonnakoolis. Õppis Kuuda seminari XV lennus aastatel 1883-1885. Oli 1885/86 Paide eesti kirikukooli õpetaja ja vallakirjutaja ning 1886-1895 Koeru kihelkonnas Udeva valla koolmeister ja vallakirjutaja. 1889. a. asutati tema eest-

Mälestustahvel paekivimüüri.

Erakogu

võttel Udeva muusikaselts. Organiseeris Järvamaal esimese 12-mehelise sümfooniaorkestri. 1895-1906. a. oli Väinjärve vallakirjutaja Koerus, kus organiseeris sega- ja meeskoori. Oli ajalehetoimetaja ja ajakirjanik Tallinnas ja Narvas. Alates 1921.a. Paide linnavalitsuses raamatupidaja.

HANS BACH (Oja)
Sündis 6. 12. 1854. a. Lokutal, Türi kihelkonnas, suri 29. 03. 1935. a. Väinjärve vallas. G. A. Bachi onupoeg. Õppis Kuuda seminari VII lennus 1873-1876. Oli lõpetamise järel Türi kihelkonnas Kolu erakooli õpetaja aastatel 1876-1880. Aastatel 1880-1902 või kuni 1906 Järva-Peetri kihelkonnas Müüsleri valla koolmeister. Pedagoogilist staaži 30 aastat.

MAGNUS EDUARD BILS (eestistatud Pilvik)
Sündis Ambla kihelkonnas Jänedal 15. 10. 1859. a., suri 13. 05. 1932. a. Paide kihelkonnas Mäo vallas. Õppis Kuuda seminari X lennus 1878-1880. Oli Ambla kihelkonnas Põrki koolmeister 1881-1895. Edasine teenistuskäik teadmata.

TÕNU GRANDBERG
Sündis 18. 07. 1860. a. Koeru

kihelkonnas Udernas, suri pärast 1920. aastat. Õppis Kuuda seminari IX lennus 1877-1879. Oli 1880-1884 õpetaja Rapla vallakoolis. Hiljem ametis Lehtse vallakirjutajana.

JUHAN HÄRG
Sündis 22. 10. 1860. a. Türi kihelkonnas Alliku vallas. Õppinud Paide Kreiskoolis. Õppis Kuuda seminari IX lennus. Kas suri või lahkus seminarist. Võis töötada Türi kihelkonnakoolis õpetajana.

KARL KIPPAR
Sündis 25. 09. 1866. a. Ambla kihelkonnas Lehtse vallas, suri 17. 03. 1919. a. Ambla kihelkonnas. Õppis Kuuda seminari XVII lennus aastatel 1885-1887. Pärast lõpetamist Ambla kihelkonnas Alu koolmeister. Aastatel 1888-1890 Amblas Lehtse-Lõnniko koolmeister.

HANS KRINMANN
Sündis 26. 05. 1863. a. Ambla kihelkonnas Kukeveres, suri 24. 03. 1933. a. Lehtse vallas. Õppis Kuuda seminari XV lennus aastatel 1883-1885. Töötas õpetajana samas vallakoolis 1888-1893.

JÜRI KRINMANN
Sündis Ambla kihelkonnas Ku-

keveres 1866. a., suri Sääskülas 1910. a. Hans Krinmanni vend. Õppis Kuuda seminari XVII lennus aastatel 1885-1887. Kuni sajandi vahetuseni Virumaal koolmeister. 1901 valiti Järva-Madise kihelkonnas Albu valla Sääsküla uueks koolmeistriks. Rajas kooli juurde suure õuna-aiaga.

KARL KIRRSCHBAUM
Sündis Kullamaa kihelkonnas Soonistes 19. 03. 1848. a., suri 1. 07. 1904. a. Türi kihelkonnas. Õppis Kuuda seminari V lennus aastatel 1867-1870. Oli aastatel 1870-1879 Türi kihelkonnas Väätasa koolmeistriks. Vallandati ametist. 1881-1884 samas vallas õpetaja. Seejärel vallandati jälle ametist. 1887 läks Kehra algkooli õpetajaks. Türil olles võttis aktiivselt osa Türi kultuurielust. Oli hea basilsilaulja. Pedagoogilist staaži kogunes 25 aastat.

Kasutatud materjal

Mihkel Neumann, "Kuuda seminar ja tema kasvandikud" Tallinn 1928, 144 lk. Liivi Aarima, Rait Talvoja, Ülle Viitkar, "Kuuda seminar 150" Opetajaosakonna ja kasvandike lühilood. Juuru 2004.

ANTS LAANEMETS
Ajaloohuviline

SPORT

Suusaorienteerumise noorte karikasarja võidud tulid järvamaale

Eesti Orienteerumislidu suusaorienteerumise karikasarjas, mis kestis detsembrist märtsikuuni ja kus võisteldi kuuel etapil, olid edukad JOKA orienteerumistüdrukud. Võidukarika töid Järvamaale neidude N18 klassis Sigrid Ruul ja tüdrukute N16 klassis Evely Kaasiku.

EOL noorte karikavõistluste etappidel, mis toimusid Eestimaa erinevaid paigust, oli startimas 11 JOKA noororienteerijat. Kuigi Järvamaa noored harrastavad enam orienteerumise jooksu, on talvised orienteerumissuusatamise treeningud ja võistlused heaks kaarditreeninguks ning vahelduseks treeningutele.

Kogu talvehooaja väldanud noorte karikasarja tulemused kujunesid meie noortele väga headeks. Neidude 18 klassis õnnestus JOKA tüdrukutel Sigrid Ruulil (pildil vasakul) ja Kadi-Liis Minnil (paremal) viie parema arvesseläinud tulemuse koondsummas saavutada koguni kaksküü. Tüdrukute N16 klassis oli väge tasavägine heitlus JOKA esindaja Evely Kaasiku ja Värska tüdruku Kaisa Raudkeppi vahel. Võitja selgus alles viimasel etapil, kus kerge haigusega startinud Evely ei tohtinud võitjana lõpetanud konkurendile kaotada enam kui kahe kohaga. See läkski korda ning etapil saavutatud 2.koht tagas ka üldvõidu. Poodiumikohata ei jäänud ka meie poisid. Treener Kaarel Kallase õpilased on tasapisi järjest lähenenud omaealiste Eesti paremikule. Noorte karikavõistluste üldarvestuses suutis poiste M16 klassis Martin Liidlein välja võidelda 3.koha ja Jorma Valge 6.koha. Noormeeste M18 klassis saavutas Harri Lainemäe 6.koha ja Lauri Lainemäe 7.koha. Kõige nooremate poiste M14 vanuseklassis lõpetas Rando Marrandi sarja 5.kohaga ja Martin Sulg 11.kohaga.

Edukas talvehooaeg loob ootused, et ka suvine orienteerumishooaeg saab noortele edukas olema. Oodata ei ole enam kaua, avavõistlused toimuvad juba kolme nädala pärast.

PAUL POOPUU
JOKA president

Maakoolid võtsid mõõtu Väätasal

Viimast aastat korralike mõõtmetega Väätasa spordihoones kohtusid Järvamaa põhikoolid, et ilma suurte koolide segamiseta selgitada omavahel välja parimad kergejõustikus. Kõik kolm meie valla väiksemat hariduse andmise templit saavutasid äramärkimist autasustamisel. Ometi räsivõistkondi haiguste vimm, samuti reedeti toimuv eelkutsuõppe programm. Sellele vaatamata oldi tublid ning rõõmustati nii õpetajaid kui ka tervet kooliperet. Meie noorte tulemused sellelt jõuproovilt.

TC 30 m 8. Jane Kägu (Laupa) 5,44 kaugus 7. Jane Kägu 1.65 topispall 6. Jane Kägu 9.10 PC 30 m 1. Kevin Kangur (Kabala) 4,67 7. Kris-Erik Vellemäe (Laupa) 5,21 11. Egert Teivejõe (Laupa) 5,48 kaugus 2. Kevin Kangur 2,23 5. Kris-Erik Vellemäe 1,89 11. Egert Teivejõe 1,64 topispall 7. Egert Teivejõe 9,90 9. Kris-Erik Vellemäe 7,20 500 m 1. Kevin Kangur 1,56,98 TB 30m 1. Kelly Martin (Kabala) 4,74 4. Merlin Paas (Laupa) 5,08 8. Evelii Luukas (Laupa) 5,34 kolmik 1. Evelii Luukas 6,10 4. Kelly Martin 5,82 5. Silva Meesak (Kabala) 5,68 topispall 5. Silva Meesak 10,90 6. Kätlin Lindmäe 10,90 500 m 1. Merlin Paas 2,06,18 3. Kelly Martin 2,12,33 PB 30 m 2. Martin Murumaa (Laupa) 4,51 4. Mirko Merimäe (Laupa) 4,59 kolmik 7. Mirko Merimäe 6,07 kõrgus 2. Martin Murumaa 1,45 800 m 7. Martin Murumaa 3,42,84 TA 30 m 5. Marilin Lindmäe (Kabala) 5,11 7. Kristi Bachmann (Laupa) 5,27 10. Riti Tampu 5,69 topispall 4. Marilin Lindmäe 12,30 6. Riti Tampu 12,00 9. Kristi Bachmann 9,10 500 m 3. Marilin Lindmäe 2,12,81 PA 30m 2. Simo Nurk (Laupa) 4,22 3. Eero Kuldkepp (Kabala) 4,30 7. Einar Mitt (Retla) 4,64 9. Olavi Allase (Laupa) 4,68 13. Jareko Kalda (Kabala) 5,07 kolmik 2. Raiko Puidet (Laupa) 7,62 4. Einar Mitt 7,29 5. Simo Nurk 7,27 6. Eero Kuldkepp (Kabala) 7,11 8. Jorma Valge (Retla) 6,83 kõrgus 3. Raiko Puidet 1,50 4. Olavi Allase 1,45 5. Eero Kuldkepp 1,45 800 m 1. Olavi Allase 3,06,82 2. Jorma Valge 3,07,03 5. Simo Nurk 3,16,29 8. Jareko Kalda 3,56,03 Teatejooks: 3. Laupa Kokkuvõte: 5. Laupa 6. Kabala 7. Retla

SPORT

Evert Ressarilt taas Eesti rekord

Poolas toimunud vibulaskmise maailmameistrivõistlustel arvati Eesti koondisesse nooli laskma ka meie Maarika Jäätma ning Evert Ressar. Eriti tabav oli Evert, kellele mitte ei meeldi seisma jäänud rekordid. Alles selle aasta alguses lasi mees Prantsusmaal 579 silma. Nüüd, maailma parematega kohtudes, ei ehtmatanud ta konkurentist (63) ja tegi eelvõistlustel kohe 581 punkti, mis tähendabki uut Eesti rekordit. See tulemus tagas 31.-

33. koha. Duell-laskmisele pääseb aga 32 kütti. Ühelasulises ümberlaskmises oli Evert kindel kui Hiina müür. Temalt 10, teiselt 9. Üks-ühe vastu seadis end jonele eelvõistluste teine mees, kelle kodumaaks USA. Siingi näitas Ressar, et treeningutel valatud higi mitte asjata ojadena alla voolanud ei ole. 118:119 tuli kaotust tunnistada alles pärast pingelist mõõduvõttu. 118 punkti andis kokkuvõttes 19. koha. Tasub meele pidada, kui hakatakse valima maakonna parimaid sportlasi. Maarika Jäätma lasi tublilt ning sellest piisas 37 kohaks.

VEIKO VALANG